

СМАРАГДНИ ОДСЈАЈ У ВАЗДУХУ

За мање од годину дана изгубио је мајку, оца, и љубав свог живота, за шта је некад, а повремено и сада, сматрао Џулију; и током те године, или боље речено, током њеног суицидалног епилога, двапут је био примљен у психијатријску болницу у Шарлотсвилу, где се за време оба боравка, једном на јесен и једном наредног лета, три јутра недељно, понедељком, средом и петком, пењао на операциони сто и јецао зурећи у плафон док су му доктори подешавали пулс, лепили електроде на чело, стављали мерач кисеоника на прст, а онда му забадали иглу у руку и говорили, док су машине пиштале, а анестетик капао из пипете ка његовој вени, да броји уназад од сто; а сада, годину дана касније, био је на путу ка депонији где је хтео да баца све слике и цртеже које је Џулија направила у месецима кад се искрадала да спава с другим човеком за ког се на крају и удала, и колекцију стрипова – више кутију натрпану стриповима, него колекцију – коју је чувао од детињства. Одавно је заборавио на своје стрипове; а онда, пре неколико дана, налетео је на њих на прашњавој полици у задњем делу гараже док је тражио кутију с муницијом.

Било је влажно суботње јутро. Олуја је протутњала у првим сатима након свитања. Сада су киша и ветар прошли, а сунце је обасјавало локве на путу и сребрне кровове стаја и амбара који би проблеснули кроз грање, док је терао стари плави мерцедес – припадао је његовом оцу и његовом деди пре тога – кроз предео у ком је одрастао. Можда у повратку сврати на фарму Фокс ран по галон свежег млека. Или боље не. Попиће шољу, две, па ће онда за месец дана морати да копа по фрижидеру да би побацао остатке. Присетио се да треба да усиса дневну собу и очисти доњи WC. Његово име било је Били Френч и имао је ловачку пушку браунинг .30-06 А-болт у пртљажнику мерцедеса. Није био залуђен оружјем нити је ловио. Био је вајар и наставник ликовног. Волео је с времена на време да стане на путу од школе до куће и пуца у конзерве на зарђалој огради која је окруживала напуштени пашњак, на ком је међу травом и вутром, изгубио невиност са Мери Доен. Сто година му није пала на памет, а онда је недавно налетео на њу – какво изненађење, након толиких година – у бару у Велију. Истог трена ју је препознао – сећао се њеног шепања – али она се тек из другог, трећег покушаја сетила његовог имена. Смејали су се томе, и частио ју је пићем, па онда она њега, и сад, ево, прелази преко планине и вечерас долази код њега на вечеру.

Рекао јој је у пола осам.

На путу је лежала оборена грана. Ишао је малом сеоском стазом, пречицом између два пута, ретко коришћеном. Заустави мерцедес, одвеза појас и изађе. Грана рогаца се откинула на ветру. Била је дугачка и уврнута, искривљеним гранчицама и мањим, трновитим изданцима. Тестера и секира су му остале код куће, али можда би могао повући грану за врх и зафрљачити је с пута – зафрљачити можда није била права реч

– превући и склонити с пута, довољно макар да могу кола да прођу. Пружи руку кроз лишће и зграби танки изданак који је штрчао у ваздуху. Није било цветова на њему – беше касно за то – али семе рогача је ницало и много га се просу по бетону.

Згњечи комарца и ухвати грану обема рукама. Дрво је било влажно, и крај гране се извијао и кривио док је вукао. Пређе на дебљи део, чврсто усади стопала и нагну се уназад. Након четири или пет тешких хо-рука направио је, чинило му се, довољно простора да провуче кола. Сав се задихао, а мајица му беше влажна и лепљива. Седе за волан и лагано крену супротном траком. Тло поред ивице пута било је стрмо, а земља надојена кишом. Док је обилазио грану, точковима делом на ивици, ауто се нагну налево и настави да се помера; испод, као да отпаде комад земље. Било је запањујуће: тек малено клизиште и мерцедес је полетео доле. Онда се точкови укопаше, и нагло, мало даље од пута, под стрмим углом, ауто се смири и стаде. Били нагази кочницу. Зграби волан. Кад склони руке, виде да га је дрво изгребало. Цурила му је крв.

„Срање, јеботе. Срање“, рече наглас.

Угаси мотор. Претходне ноћи није спавао. Не због муња и громава – прегледао је сва уметничка дела која је Џулија оставила умотана у ролне или наслоњена на зид у спаваћој соби на спрату која јој је служила као атеље. Сада су била набацана на задњем седишту. Сlike, мислио је, нису тако моћне као цртежи који, иако мање-више прецизне анализе њихових пандана на уљу, све рурални пејзажи Вирџиније – дрвеће у пољу, бара на издаху, урушена кућа у сенци планине – ипак у себи имају трачак нечег апстрактног са брисаним и замазаним деловима и подељаним траговима оловке, и у поређењу са дорађиваним и прерађиваним сликама, нечег тродимензионалног. Сlike као да су постојале у виду необично равних поља – Билија су подсећале на рану америчку наиву – и гледајући их, и причајући тада са Џулијом о њима, схватио је како је намерно искретала светло и сенку. „Трагам за нечим чега заправо и нема“, једном је рекла.

Плашио се да ће својом тежином претегнути кола на једну страну и покренути ново клизиште – ауто је већ отишао метар, метар и по, а банкина је одлетела још три метра даље. Чуо се жубор воде. Знао је овај предео, или је бар тако мислио, али свеједно би га сваки пут изненадио.

Обриса руке о панталоне. Овог пута лагано, поново стисну кочницу. Полако отвори врата са возачеве стране.

Како год, њени цртежи и сlike – није планирао да их баци, али чињеница да су се налазили у његовој кући била је ужасавајућа. Неко време је мислио да уради нешто с њима. Наравно, прво је покушао да јој их врати, али му је рекла – у првих пет, шест телефонских разговора након њеног одласка, пре две године – да јој њени стари радови ништа не значе. „Не бавим се више том врстом сликарства“, рекла је. „Сада се бавим потпунијим реализмом.“

„Фото-реализмом?“, питао је.

„Не, ништа слично.“

Стајао је у кухињи у чарапама и доњем вешу, пијући бурбон и колу – пиће његове мајке. Лед је звекетао у чаши. Под је био кафен и прљав, вапио је за рибањем.

Џулија је рекла: „Били, пијеш.“

О боже, како безбедно изаћи из мерцедеса? Низбрдица је стрма, а трава мокра. И шта ако успе и дочека се чврсто на обе ноге, а онда се ауто сручи на њега?

Широм отвори врата и стишћући њихов оквир како би одржао равнотежу, испаде напоље на стрмину. Јебеш Џулију. Сад би узео њене слике и бацио их у шуму.

Имао је траве у претинцу за рукавице. Може ли бити да је ту негде залутала и која пилула Ативана? Сада је требало потегнути околом, узбрдо, до сувозачеве стране, провући руку кроз прозор и напипати шта год се може наћи у претинцу за рукавице. Али, ко би рекао? Дошао је на пола пута око мерцедеса, а цели ауто као да се тресао и подрхтавао. Били је посматрао како креће у још један спуст – чинило се као да кола отресају блато с точкова – а онда се скотрљаше низ нагиб, кроз блато па низ траву, клизајући се и коначно се зауставивши у подножју брда, на заравни пуној млечике.

Осети кап кише, онда још једну. Иако није било облака на видику, могао је да осети тежину ниског притиска како се спушта. Ваздух је имао смарагдни одсјај. Птице и друге животиње се умирише; свет је био непомичан, као што бива пред невреме. Мислио је на Мери. Пре него што је успео да је повали, још у средњој – она је била четврта година, а он трећа, сама та чињеница била је сензационална – већ је иза себе имала један абортус и једну брачну понуду.

Мало је ходао, мало се клизао низбрдо. Мерцедес је чекао у јарузи између шуме и банке. Поново зачу жубор воде – мора да је неки поток близу. Лагано спусти руку у џеп и извади телефон. Руке су му биле у хаосу од посекотина. Гаража у којој је држао мерцедес била је на другој страни Шарлотсвила, близу Маркове и Џулијине фарме, у сваком случају, предалеко да би одатле стигао тегљач. Може ли се вратити горе на пут? Није изгледало да има много простора за маневрисање.

Свакодневне фрустрације, чак и оне велике, нису га више надвладале, бар не онако како су то чиниле већи део његовог живота. Био је психотичан и узрујан што је проистицало из његове жалости, и било му је тешко да се присети како је то некад тачно изгледало: не жалост – тога је још имао напретек – него потреба да умре. Све је било ту. Браунинг је напуњен. Неколико пута га је припремио и држао при руци.

Намирисао је олују. Можда ће моћи неко време да вози поред пута. Сунце је било високо. Били стави телефон у џеп и врати се у мерцедес. Чинило се да су кола у реду. Возио је полако. Био је у широком, али проходном јарку. Вожња није била лоша. Јарак је закретао благо удесно и онда долазио до равног дела који је Билија подсећао на римски пут који су он и Џулија препешачили док су били на оном мучном одмору у Италији, те зиме пре него што је отишла.

Ишли су да виде Тијеполове слике и фреске. Били је почео да помиње Тијеполо након што је у Вашингтону видео слику „Бахус и Аријадна“, а и Џулији се допао. После Божића у Риму, сели су на воз за Венецију и провели недељу дана ходајући по хладноћи, истражујући цркве и палацие и лутајући по Галерији Академије, где су обоје остали очарани „Отмицом Европе“, мада из различитих разлога. Џулија је била одушевљена спајањем облака и мора у даљини у десном углу слике, док је Били био опседнут надолазећим паперјем облака са леве стране, спиралом розе и сиве – подсећало га је на печурку – која експлодира увис из каменитог узвишења на ком Зевс, у облику бика, заводи феничанску принцезу Европу, одевену у бело и окружену дворским

дамама. Облак прети да их све збрише, али Европа и њена свита делују крајње равнодушно или несвесно. Она седи устоличена на Зевсовим леђима. Друга два бика чекају у близини. Слушкиња чешља Европу, а друга јој пере ноге; пастири и паж Африканац стоје на услузи, а пути лете и уринирају одозго, док црна птица ђеџи на чудном малом кумулусу који лебди изнад принцезине главе.

Наиђе на поток. Извирао је из шуме и утицао у бетонску цев која се као тунел пружала испод пута. Део близу дрвећа деловао је плитко. Могао би да управи ауто таман тако, преко и између камења. Али кад стигне на другу страну, куд онда? Дрвеће се наслањало на банку и пут је био зарастао. Били је ипак ишао лагано напред. Био је радознао. Под мерцедеса није висок и када точкови упадоше у воду, Били чу и осети како браник струже о камење. Цимну кола, не преко, него уз поток – можда би могао да га прати до неког поља или дворишта негде узводно. Старачки дом где су његови родитељи завршили живот био је на путу којим је дошао тог јутра, не на малој стази, већ на већем путу на њеном крају, који води са брда доле до града. У даљини угледа муњу и провири кроз шофершајбну ка тамним облацима који су сада пролазили небом изнад планине Афтон.

Упали светла и брисаче.

У болници је имао халуцинације. Сетио се како се у купатилу гледао у огледалу – било је метално, не стаклено – и видео своје лице искривљено. Знао је да не треба да верује у оно што види, али с друге стране, и није знао, далеко од тога: ту, пред њим била је његова искривљена, деформисана лобања. Сада, док се возио кроз шуму, Били се присети да је дуго времена, времена у закључаном одељењу и времена његовог болесног мозга и исцепаних опроштајних порука Џулији, осећао пецкање. Осећао га је у слепоочници. Знао је, било је некако и стварно и умишљено, дозивање, свраб, потреба за метком. Наравно, увек би помислио на браунинг, да га напуни и намести на поду дневне собе, или можда тамо назад у амбару, можда да прво простре цераду.

Амбар је био на брду иза његове куће – тамо се бавио уметношћу. Кад није седмаке учио да цртају, правио је велике неуредне инсталације које је називао гомилама смећа. Осим пушке и стрипова и Џулијиних радова, на задњем седишту мерцедеса имао је и двадесетак конзерви које је сачувао са излета на пашњак за пуцњаву. Планирао је да их употреби у једној инсталацији. Требало му је још, али није јео много конзервиране хране, а лична употреба материјала који је користио у својим радовима била је за њега кључна.

Ствар је код Мери била у томе што њено шепање изгледа добро. Није се много примећивало то шепање. Имала је једну краћу ногу. Били се сећао како се шепурила ходником у средњој школи, пре тридесет година. Њен отац био је сеоски доктор, онај тип који устане из кревета и одвезе се у брда у било које доба дана или ноћи да помогне људима који немају пара да сиђу с планине у град. Мери је била годину дана старија од Билија, али му је дала да јој завуче руке у гаћице. Возио је бицикл путем 250, поред епископске цркве до њене куће. Никад није било никог сем ње. Била је изазовна и грациозна и нимало стидљива. Сећао се како је стајала на краћој нози док је другу избацила, прстима дотичући под, у плесачкој пози.

Оно што је требало да уради јесте да поправи кола. Био је то модел 220S из 1958. са белим кровом и сивом унутрашњошћу, већ дуго времена имао је рђе по каросерији, а испод, на шашији, хрома. Били није био луд за аутомобилима и није знао да би овај био вредан чишћења. Људи су се нудили да га купе. Сећа се како се возио у њему са дедом, који никад није ишао брже од четрдесет на сат. Заправо, деда је причао о томе како је возио стари форд кроз корита потока, тамо тридесетих година.

Били потера кола уз стрмину покривену маховином па преко малог водопада. Гране су гребале кров.

Након што је Џулија отишла, док му се стање погоршавало, ходоа је и померао се као смрвљен неким јачим обликом гравитације. Ваздух га ја с притискао, није могао да се извуче испод њега. Било је дана кад би се склупчао на поду и обећао себи да ће ускоро, ускоро, ускоро – биће то поклон самом себи – одшетати до амбара и лећи с пушком.

Ауто је био преплављен. Или није баш сасвим, али поток се подигао и точкови су правили трагове по води. Мерцедес није имао много убрзања и волан је био лабав. Били нагази преко високог камена или корена – тешко је било видети – и изненада, стрмоглаво, точкови пропадоше напред, ауто тресну доле и заустави се.

Били стисну гас. Мотор је турирао и кола су се тресла, али се нису мрдала. Поново даде гас, и задњи точкови се завртеше, витлајући поток и бацајући блато. Убаци мењач у лер. Удари гром, близу и гласно. Били посегну преко седишта, отвори претинац за рукавице и поче да напишава траву. Ту су били папири за регистрацију, и бочица пилула, његовог ативана; ту су била и његова клешта (недавно је почео да припрема конзерве, кидајући их и кривећи пре пуцања), и џоинт и упаљач и возачке рукавице које је његов деда носио, а Билијев отац оставио у ауто након што је овај умро па их је Били оставио у ауто након што је његов отац умро. Узе рукавице и опипа – како су старе, а онда увуче руке у њих.

Са или без – двоумио се шта му је боље.

Стави пилуле у џеп кошуље, угаси мотор, брисаче и светла. Присети се каква се мука била надвила над њим: свуда је тих дана ишао погнуте главе, марширајући уочено напред, појачавајући бол самим кретањем; али кад би покушао да напипа одакле бол долази, није могао да нађе то место.

Без светала било је мрачно у шуми. Запали џоинт и унутрашњост кола засија. Џулијине слике биле су позади. Користила је танке кистове и некад се питао, кад би је видео како слика, о чему ли размишља док полако наноси боју на платно. Издахнуо је дим и посматрао младице на рубу потока како се повијају под бујицом.

Причала му је док су стајали заједно у Галерији зурећи у „Отмицу Европе“ о јединственом облаку који се надвија над Европом, његовој потпуној неповезаности са осталим, природнијим облацима који доминирају сликом као целином, па оним деликатним, бледим на хоризонту, о вртлогу тамнијег облака који се подиже иза стена. „Код Тијепола ништа не иде ни са чим“, рекла је. „Просторни односи се не поклапају. Не ради се само о томе да људи лете с анђелима кроз ваздух. Какав свет ми овде видимо? Слике у свим тачкама воде поглед ка бескрају.“ Можда је наслутила његов сопствени усуд, његову кризу перцепције, када је, девет месеци касније, и опет наредне године,

лежао на операционом столу, плачући и држећи сестру за руку док су га доктори припремали. Болнички плафон био је од пенушаво белих плочица са флуоресцентним светлима и доктори су Билију изгледали као да левитирају под њима, под тим светлима – као да су они, доктори, сишли са небеса да изведу ову електроконвулзивну терапију.

Неко се приближавао колима. Силуета се кретала између дрвећа поред потока. Био је то дечак са кишобраном, мршав, без мајице, у фармеркама. Сишао је до обале и добљузгао кроз воду до кола с кишобраном изнад главе. Били спусти прозор. Киша плъусну унутра, потпуно га смочивши.

„Јесте ли ви доктор?“, рече дечак.

„Доктор?“, упита Били.

„Лутер је рекао да је видео фарове. Молили смо се да стигнете. Је л’ ви то пушите траву?“

„Насукао сам се на овај камен“, рече Били.

„Видим“, одврати дечак.

„Лепо сам напредовао и онда, следеће што видим, точкови само шлајдрају.“

„Није баш паметно возити кроз поток по олуји“, рече дечак.

Били подиже прозор. Отвори врата и избаци ногу. Камен је био клизав и масиван; поток само што га није прогутао. Извуче се потпуно из кола и стаде. Још увек је носио дедине возачке рукавице и држао џоинт. Спусти једно стопало у поток, ускочи и баци се ка обали где му ноге потонуше у влажно тло. „Добро сам“, рече. „Успео сам.“

„Зар немате лекарску торбу?“, упита дечак.

Чинило се да има дванаест или тринаест година, отприлике као Билијеви ћаци, али није га препознао.

„У питању је наша мајка“, рече дечак.

„Ваша мајка?“

„Она је овамо узбрдо.“ Држао је кишобран изнад Билијеве главе, а овај упита: „Шта јој је?“

„Рак.“

„Жао ми је“, рече Били.

„Она је овамо“, рече дечак.

Није било потребно закључавати кола или узимати кључ. Били стави џоинт у џеп кошуље поред пилула – скроз ће се поквасити; требало је да га остави у колима, али сад се није могло ништа учинити – па рече: „Сумњам да ћу моћи да јој помогнем, чисто да знаш“, а онда ипак крену, идући неколико корака иза дечака, до места где је овај прегазио поток док је долазио. Били је посматрао дечака како гаца преко воде, а затим зашљапка за њим. Поток је овде био дубок и брз. С колима ће све бити у реду или неће. Били се одупирао струји и искобељао на обалу, а онда он и дечак потегнуше напред, клизајући се по блату и маховини, склањајући грање испред очију. Били се у једном тренутку саплете, а дечак је придржавао кишобран изнад њега све док није устао. Кишобран је био поцепан и искривљен и вода је сипала Билију за врат.

Пређоше преко успона, а затим кренуше да се спуштају низ нешто што је личило на стазу – можда је земља ту некад била рашчишћена – травнати, отворени корзо између дрвећа. Стаза је водила до удолине. Ту се налазила колиба, заправо шупа, с

кровом који је пропадао и малим коцкастим прозорима и димњаком ког је прогутао бршљан. Уз колибу је био и трем, мада од њега није много остало, тек неколико дасака издигнутих на гомили камења, без степеница које би водиле од дворишта до улаза. Колиба је имала двоја улазна врата, чудно – једна поред других. Били није видео неки већи пут нити кола паркирана у близини, али је било смећа по земљи.

Дечак скочи на трем, затвори и отресе кишобран, па стресе блато са ципела. Били се попе на трем – морао је да се одгурне – и збаци иловачу с пета. Дечак гурну врата с леве стране. „Довео сам доктора”, рече онима унутра.

„Уведи га”, рече човек.

Дечак придржа врата. Били је морао да се сагне да би ушао. Вода се сливала низ њега на све стране. На неким местима није било пода па је хладан ваздух струјао као подземна промаја. Кров је прокишњавао. Два прозора, један са задње, други са бочне стране колибе, пропуштали су бледу светлост – окана није било, ако су их икад и имали.

Билијеве очи су се привикавале. Колиба је изнутра изгледала већа него споља. Како је ушао лево од врата, видео је гомилу торби и кофера. Преградни зид ишао је по средини, делећи простор – то је објашњавало два улаза – а ту су била и унутрашња врата, на пола зида, која су водила на десну страну колибе. Соба с леве стране, у којој се сада налазио, била је висока можда три метра, а дубока око четири. Камин и димњак били су на другој половини.

Били виде кревет пригуран под прозор у задњем делу колибе. У њему је лежала жена, а човек је стајао изнад ње. Човек се обрати дечаку на трему: „Кејлебе, спусти тај кишобран и дај доктору нешто да се осуши.”

Били зачу како се друга улазна врата отварају и затварају, и чу како се дечак креће иза преградног зида. Могао је да осети како његови кораци одјекују кроз даске на поду.

„Она се мучи”, рече човек Билију.

Кревет је био стара гвоздена конструкција са душеком одозго. Жена је била умотана у капут и имала гомилу одеће уместо јастука. Киша је прскала по симсу изнад кревета, али изгледа да није стизала до ње.

„Целу ноћ је померамо од ћошка до ћошка, сем на местима где нема пода. Вода увек иде за њом”, објасни човек.

„Прилично гадна олуја”, рече Били.

Пазећи где стаје, у гњецавим ципелама, некако преко оштећеног пода дође до кревета.

„Немојте пропасти”, рече човек.

Био је ћелав и необријан – имао је браду од три дана. Тешко је било одредити да ли је стар, или је Билијевих година, а причао је нагласком који је Билија подсећао на говор са Апалачких планина који је чуо у детињству, али који, без обзира на то, није могао тачно да препозна – није био локални.

„Бићу пажљив”, рече Били. Осећао се као да гледа кроз маглу. Киша која је прскала по симсу стварала је измаглицу, али ту је била и трава која му је реметила равнотежу, мутила перцепцију.

Код кревета, Били се сагну и виде жену како дрхти испод капута којим је била покривена. Затим се умири. Врата на преградном зиду се отворише, појави се дечак и даде му влажну, прљаву ствар, неки пешкир, ваљда.

„Хвала”, рече Били.

Човек рече дечаку: „Иди наћи брата и реци му да је стигао доктор.” Дечак изађе из собе кроз главна врата. Билију човек рече: „Нисмо планирали да се задржавамо овде.”

Стајали су изнад жене у кревету. Зашто није било столица? Све је изгледало распало и труло.

Били клекну. Човек рече: „Знам да се не може ништа учинити”, па и он клекну.

Жена је лежала затворених очију и отворених уста. Кожа јој је била растегнута, а усне испуцале. Човек рече Билију да већ неко време није ни јела ни пила. Он и Били се погледаше изнад ње. У једном тренутку Билију залупа срце. Човек га је проматрао. Били спусти поглед. Човек рече: „Ви нисте доктор, зар не?”

„Не, нисам. Жао ми је.”

„Али сте овде.”

Били објасни: „Предајем у основној школи, ту у Крозету. Ишао сам на депонију да побацам неке ствари.”

„Депонија није на ову страну.”

„Пут је био закрчен. Кренуо сам уз поток и насукао се на камење.”

Били зачу кораке на трему. Врата се отворише и колиба се затресе док су Кејлеб и његов брат улазили. Брат је био већи од Кејлеба и носио је тамну мајицу. Стајали су један до другог цедећи се у подножју кревета, и Били се присети како је седео поред мајчине самртне постеље, дајући јој мешавину морфијумских капи и ативана, стишћући јој руку и говорећи да ће му недостајати, док јој је дах постајао све ређи и ређи.

Жена у кревету уздахну. Тамна коса јој се распрши око главе.

Човек рече дечацима: „Хоћу да сиђете до потока и довезете докторова кола.”

„Насукала су се”, рече Кејлеб.

„То ми је и доктор рекао”, рече човек и додаде, „Нас двојица ћемо остати с њом.”

„Можда их је бујица однела”, рече Кејлеб.

„Идите видите. Хајде.”

Браћа се одмакнуше од кревета.

Човек упита Билија како се зове, и у том тренутку, Били није могао да проговори – превише му се вртело да би причао. Подиже руку и још више и боље ушуска жену у капут, намештајући јој крагну испод врата; скут капута јој је досезао готово до стопала. Видео је да носи чарапе. Стопала су јој била мајушна. Тресао се.

Покушао је да удахне још дубље. Осетио је како се дедине рукавице скупљају и стежу док му се суше на рукама.

„Могу јој помоћи”, рече коначно.

Суморна светлост је улазила на прозор, као да капље кроз зраке одозго. Били је слушао кишу која се стишавала. Посегнуо је у џеп кошуље и неспретно се докопао бочице пилула. Рече: „Ово ће јој помоћи да се одмори.”

Требало му је времена да отвори бочицу. Завири у њу. Планирао је и сам да узме једну, можда и више. Али остало је само неколико; није узео него упита човека: „Имате ли воде?”

„Воде?”, рече човек.

„Имате ли славину?”

„Не”, рече човек. „Пумпа је вамо иза.”

Били је у једној руци држао отворену бочицу. Другом руком је кренуо ка прозору. Избаци руку да ухвати мало кише у поклопац. Рече човеку: „Гледајте сада шта радим.” Онда подиже поклопац изнад жениних уста. Пусту једну кап, па још једну.

Истресе пилулу из бочице.

„Овако”, рече.

Наднесе се над жену. Несигурно је држао пилулу између палца и кажипрста, између штрчећих шавова рукавице. Тутну пилулу жени под доњу усну, близу образа а онда испружи руку да ухвати још капи. „Дајте јој воде са пилулом.”

Истресе поклопац, врати га на бочицу и рече човеку да јој даје четири, пет дневно. „Требало би да буде довољно да прегура”, рече.

„Хвала вам на љубазности”, рече човек.

За који трен, Били се одмаче од кревета. Корачао је преко поломљених дасака на поду и отворио улазна врата. Громови су се ваљали негде у даљини. Стајао је на трему, на кишици, и покушавао да умири дрхтавицу.

Није то од шока. То је од удара у мозак који узрокује шок. Даје се атропин да би срце наставило да ради. Затим анестетик, и после тога суксинилхолин, који парализује тело. Неопходни су апарати за одржавање. Мерач притиска чврсто омотан око чланка спречава да суксинилколин стигне до стопала где се, када дође до шока, удар препознаје по грчењу прстију. Глава и срце су жицама повезани: глава са енцеелографом; тело са електрокардиографом. Гума за грижење иде између зуба, а маска са кисеоником покрива лице. Анестетик има сладуњав мирис; пацијент губи свест десет до петнаест секунди након што уђе у крвоток. Након тога, доктор ставља папучице на чело. У најбољем случају, удар, грчење, требало би да траје двадесет, тридесет, четрдесет секунди. Ако траје дуже или краће, смањује се ефекат. У крви мора бити довољно анестетика да пацијент остане у несвести, али не толико да натопи мозак и смекша удар. Анестетик кратко делује, и процедура је готова за неколико минута. Анестетик делује, све постаје црно, и одједном, као да се ништа није десило, глас медицинске сестре пита: „Можете ли ми рећи где се налазите?”

Чуо је звук и видео светла. Био је то мерцедес који је ишао ка њему пролазећи поред дрвореда.

Сиђе са трема у плато.

Дечак је возио. Брат је седео поред њега. Дечак је паркирао испред Билија као вратар у ресторану. Спустио је прозор и викнуо: „Довезли смо кола.”

„Довезли сте кола”, рече Били.

„Бујица их је замало однела низ планину.”

„Био сам сигуран да већ јесте.”

„Стигли смо на време”, рече дечак, а Били рече, „Ваша мајка спава.”

Дечак изађе оставивши Билију отворена врата. „Хајде”, рече брату.

Хауба и кров су били прекривени лишћем, а огреботине и улубљења су се пружали дуж целе каросерије, где год је застругао по камену.

Дечак показа: „Возите између дрвећа и не прелазите поток. Пратите падину планине. Скрените лево код пруге. Тамо је пробијена ограда. Прођите туда и идите преко поља. Тамо има напуштена кућа и језерце. Прођите поред куће до капије. Пут је са друге стране.“

„Добро“, рече Били.

Посматрао је како се браћа пењу на трем, отресају блато с ципела, пролазе кроз десна врата и улазе у колибу.

Били руком обриса лишће с аута – прво кров, онда хаубу – и извуче још лишћа испод брисача. Уђе у кола. Киша је скоро престала. Подигао је прозор, за сваки случај. Згуљени дланови су га болели испод рукавица, али могао је да држи волан.

Изашао је из долине, а сиво небо отварало је видик. Чуо је вртоглави поток с леве стране и наставио. Није прошло много, и већ је морао пажљиво да вози између дрвећа и испод грања. Тек делићи неба би проблеснули. Јелен искочи пред ауто и уплаши га; неколико пута је морао да се враћа и заобилази оборена стабла. Није знао докле је догурао, али осећао је како се планинска падина уздиже с његове десне стране.

Нађе се на шинама пре него што је то и схватио. Биле су прастаре и поломљене, закопане у траву. Скренуо је лево и пратио их. Мерцедес је поскакивао преко задебљалих чворова. Након километар, два, угледа поље и ограду о којима је дечак причао, а иза поља напуштена кућа и језерце. Попустио је волан и без журбе прелазио преко натопљене траве. Заустави се испред куће, избаци мењач из брзине и изађе. Капија је била закључана. Повуче катанац. „Јебем ти“, рече и врати се до кола.

Отвори гепек и узне браунинг, откопча футролу и извуче пушку. Извади метак из кутије и напуни је. Пође и заустави се на нека три метра од капије, подиже пушку па нанишани. Опали једном. Катанац одскочи и смири се. Били избаци чауру, оде до капије, скину разнесени катанац с ланца, одмота ланац са ограде и отвори је. Однео је пушку, ланац и катанац у кола. Пре него што је затворио гепек, врати се до места са ког је пуцао. Читав минут је тражио чауру. Подигао ју је из траве и бацио у торбу са осталим стварима. Пре него што је затворио пртљажник, отвори кутију са стриповима. Није извадио ниједан. Мање више знао је шта све има. Требало је да их да дечацима. Затвори пртљажник, скину једну рукавицу и окрену хитну. Оператер, жена, рече: „Који је ваш хитан случај?“

„Желим да пријавим да жена умире, жена умире“, рече.

„Молим вас, реците ми како се зове?“

„Зовем се Били Френч.“

„Где се налазите?“

Били погледа око себе. „Мислио сам да сам испод планине Афтон, али нешто није у реду. Ја сам у неком пољу. Ту су напуштена кућа и језерце.“

„Можете ли бити мало прецизнији?“

Били рече: „Она је у колиби на планини. Тамо су човек и два дечака. Идите преко поља и уз неку зарђалу пругу. Ту је у шуми нека стаза или пролаз или тако нешто.“

„Треба ми тачна адреса, господине.“

„Нема адресе.“

„Морам знати где се жена налази“, рече оператер.

„Не знам“, рече он.

„Господине?“

„Нисам сигуран.“

Спусти слушалицу.

Угасио је телефон и оставио га у претинац за рукавице. Врати рукавицу на руку. Стави појас, крену путем гледајући на обе стране.

Било је сувише касно да иде до депоније. Мери долази, а он мора да се спреми. Размишљао је да издинста зеца. Има ли времена за то?

Лево или десно? Скрену лево.

Док је возио, одлучи да још мало задржи Џулијине слике. Могао би да направи места на тавану или да их смести под цераду у амбару.

Ишао је преко па низ брдо. С једне стране су се пружале планине, а с друге пашњак. Небо изнад планина је светлuczало. Ускоро ће изаћи сунце и дан ће се поново заплавети. Био је сигуран да ће га тај пут одвести до неког познатог места, само ако буде возио довољно дуго. Спусти прозор и осети дашак ветра на лицу. Влажан и светлуцав, пут је кривудао преко благих подножја брда, а дрвеће поред као да је постајало зеленије и бујније под надолazeћим светлом, а ускоро га је и мимоишао ауто из другог смера; мало даље низ пут, заправо наиђе на кућу коју препозна. Успори и скрену на прилазни пут. Како је доспео тако далеко од куће? Био је скроз иза Вајт хола.

На небу су били паперјасте бели облаци и неколико птица. Грмљавина је коначно престала.

Били сиђе са прилазног пута, лагано се спусти на коловоз, погледа у оба смера и крену истим путем којим је и дошао.

*(Са енглеској превела **Тијана Сладоје**)*